

Tillväxtens gränser

För ett tag sedan visade SVT *"Hållbarhetens gräns"* om den klassiska boken *"Tillväxtens gränser"* från 1972. I filmen kan man höra bland andra Dennis Meadows, Donella Meadows och Jorgen Randers tala om arbetet bakom boken och den, bitvis hätska, diskussionen som följde.

Ronald Reagan sa exempelvis 1985 *"Vi ansåg och anser fortfarande att det inte finns gränser för tillväxt [...] och vi hade rätt"*. George Bush som inte ville inte vara sämre sa på FN:s Riömöte 1992 *"För tjugo år sedan talades det om tillväxtens gränser. Idag vet vi att tillväxt är förändringens motor och miljöns vän"*.

Man kan dra på munnen när man hör det, men samtidigt blir jag orolig. Dessa mäktiga män, hur kunde de ignorera det viktiga och i grunden enkla budskapet?

Dennis Meadows sammanfattade det för 42 år sedan i fem punkter: 1/ det finns gränser för tillväxt och om vi fortsätter i samma hjulspår kommer dessa att överskridas; 2/ att passera gränserna kommer att leda till kollaps; 3/ det finns en alternativ väg; 4/ om vi ställer om kommer det ända att ta flera generationer att nå en hållbar situation där vi är i balans med planeten; och den sista och viktigaste slutsatsen 5/ ju längre vi väntar med att bryta med *"business as usual"* desto svårare kommer det vara att nå en jämvikt på ett ordnat och fredligt sätt.

Detta uttalades av den då unge Meadows och lite senare i programmet såg jag den åldrade och gråhåriga mannen återkomma till samma slutsatser. Enligt honom fortfarande lika giltiga, men han var nu tvungen att korrigera budskapet. Det var nu ingen tvekan om att vi kommer att överskrida de gränser som naturen har satt upp.

Kärnan i *"Tillväxtens gränser"* är på ett sätt enkel, men på ett annat plan svår och ogripbar. Vår intuition och vår nedärvda förmåga att dra slutsatser och fatta beslut baseras på det som ligger nära i tid och rum, och från det skapar vi vår bild av hur framtiden kommer att se ut. Meadows och Randers studier ligger på en abstraktare nivå. En analys av komplexa system i samverkan, något som kräver datakraft och högre matematik för att prediktera när naturen kommer att sätta stopp för vår framfart.

Men om jag inte har krav på mig själv att i detalj förstå hur ekologiskt fotavtryck, tillgång på föda och energiförbrukning samvarierar, om jag nöjer mig med att inse att ekosystem och naturresurser har gränser och att inga träd växer upp i himlen. Och om jag inte anser det viktigt om kollapsen kommer om 5 eller 20 år, då är det befriande enkelt och självklart.

"Hållbarhetens gräns" ligger på UR-Play fram till den 17 augusti 2014.

Stellan Tengroth